

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJA

S P R E N D I M A S

2026 m. balandžio 3 d. Nr. 21RE-328

(AG-182/01-2026)

Vilnius

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš narių Žydrūno Plytniko (pranešėjas), Astos Povilonienės (Komisijos Panevėžio apygardos skyriaus narė) ir Ingridos Sabaliauskienės (Komisijos posėdžio pirmininkė), sekretoriaujant Ramūnei Misevičiūtei, dalyvaujant atsakovės Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos atstovui (duomenys neskelbtini),

viešame Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka nuotoliniu vaizdo konferencijos būdu išnagrino administracinį ginčą pagal pareiškėjos BUAB „Hidrostatyba“, atstovaujamos nemokumo administratoriaus UAB „Baklis“, skundą dėl atsakovės Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos sprendimo panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė :

Pareiškėja BUAB „Hidrostatyba“ (toliau – ir pareiškėja, Bendrovė), atstovaujama nemokumo administratoriaus UAB „Baklis“, skundu Komisijos prašo panaikinti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – ir atsakovė, Inspekcija, VMI) 2026 m. sausio 28 d. sprendimą Nr. (17.26-40) RES-20004 (Komisijos pastaba: Sprendimas dėl išregistravimo / neišregistravimo iš pridėtinės vertės mokesčio mokėtojų / pridėtinės vertės mokesčio mokėtojų, taikančių smulkiojo verslo schemą Lietuvoje FR0518) (toliau – ir Sprendimas) ir atkurti pareiškėjos registraciją PVM mokėtojų registre.

Pareiškėja skunde nurodė, kad 2026 m. sausio 28 d. gavo VMI Sprendimą; VMI nurodė, kad pareiškėja nevykdo ekonominės veiklos ir neįsigyja prekių iš kitų valstybių narių ir/arba neįsigyja paslaugų iš užsienio apmokestinamųjų asmenų ar kitoje valstybėje narėje neteikia paslaugų, todėl išregistruojama vadovaujantis Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo (toliau – ir PVMĮ) 75 straipsnio 4 dalimi. Pareiškėja su Sprendimu nesutinka, laiko jį neteisėtu ir nepagrįstu.

Pareiškėja cituoja PVMĮ 75 straipsnio 4 dalį ir pažymi, kad Sprendime VMI lakoniškai nurodė, kad pareiškėja nevykdo ekonominės veiklos, todėl išregistruotina iš pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM) mokėtojų. Tačiau VMI nenurodė, kokiais konkrečiais duomenimis remtasi, neįvardijo jokių faktinių aplinkybių ir nepaaiškino, kokiais kriterijais vadovaujantis padaryta tokia išvada. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) praktikoje aiškinant PVMĮ 75 straipsnį, pažymėta, kad vertinamojo pobūdžio aplinkybė – ar mokesčių mokėtojas nevykdo veiklos – turi būti nustatoma įvertinus konkrečios situacijos aplinkybių visumą. Taigi formalus ir deklaratyvus konstatavimas neatitinka gero administravimo, teisėtų lūkesčių bei objektyvumo principų. Negana to, viešojo administravimo subjektų sprendimai privalo būti motyvuoti, pagrįsti objektyviais duomenimis ir individualiai įvertintomis aplinkybėmis.

Pareiškėja remiasi LVAT praktika, kad vienas pagrindinių teisinės valstybės principų, taikomas ir viešajame administravime (Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAIĮ) 3 straipsnio 1 punktą), yra įstatymo viršenybės principas; individualus

administracinis aktas turi būti pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis, o jame taikomos poveikio priemonės turi būti motyvuotos; motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas; sprendimo priėmimo faktinis pagrindas ir individuali argumentacija turi būti žinomi ne tik sprendimą priimančiam viešojo administravimo subjektui, bet ir asmeniui, kurio atžvilgiu sprendimas priimamas. Nagrinėjamu atveju ginčijamame Sprendime iš esmės apsiribota PVMĮ 75 straipsnio 4 dalies pacitavimu ir deklaratyvia išvada, kad pareiškėja nevykdo ekonominės veiklos. Tačiau Sprendime nenurodyta, kokios konkrečios faktinės aplinkybės buvo nustatytos, kokiais objektyviais duomenimis ar įrodymais remtasi, nepaaiškinta, kokiais kriterijais vadovaujantis padaryta išvada, jog ekonominė veikla nevykdoma. Vien įstatymo normos pacitavimas, nepateikiant individualizuoto faktinio pagrindo, neatitinka VAI 8 straipsnio reikalavimų. Toks sprendimas yra formalus ir deklaratyvus, nes jame neatskleidžiama, kokiais konkrečiais duomenimis grindžiama išvada apie ekonominės veiklos nevykdymą. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad Sprendimas nėra pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais), jame nepateikta individuali ir pakankama argumentacija, todėl jis neatitinka teisėtumo ir įstatymo viršenybės principų. Tokie trūkumai laikytini esminiais, nes jie neleidžia pareiškėjai suprasti, koku faktiniu ir teisiniu pagrindu ji išregistruota iš PVM mokėtojų registro, bei apsunkina teisės į veiksmingą gynybą įgyvendinimą. Esant jau vien tokiems pažeidimams, ginčijamas Sprendimas naikintinas kaip neteisėtas ir nepagrįstas.

Pažymi, kad pareiškėjai Klaipėdos apygardos teismo nutartimi civilinėje byloje Nr. B2-571-538/2020 yra iškelta bankroto byla. Tačiau bankroto bylos iškėlimas savaime nereiškia ekonominės veiklos pasibaigimo ar apmokestinamojo asmens statuso netekimo. Bankroto proceso metu pareiškėja faktiškai vykdo veiklą PVMĮ prasme – sudaro ir vykdo sutartis, įsigyja paslaugas bei vykdo įstatymų nustatytas pareigas. Šiuo konkrečiu atveju pareiškėja įsigyja buhalterinės apskaitos paslaugas pagal sutartį su (duomenys neskelbtini), interneto ryšio paslaugas iš (duomenys neskelbtini), serverio nuomos paslaugas iš (duomenys neskelbtini), kuriose talpinama buhalterinė programa, taip pat teisinės paslaugas, susijusias su vykstančiomis teisinėmis bylomis, bei kitas administracines ir ūkines paslaugas, būtinas bankroto procedūrų vykdymui. Pagal PVMĮ 2 straipsnio 8 dalį ekonominė veikla apima bet kokią savarankišką veiklą, todėl ši sąvoka aiškintina plečiamai, todėl aplinkybė, kad pareiškėja šiuo laikotarpiu negeneruoja pajamų, savaime nepaneigia ekonominės veiklos vykdymo fakto.

Pareiškėja patiria išlaidas už PVM apmokestinamas paslaugas, kurios tiesiogiai susijusios su jos, kaip juridinio asmens, veikla bankroto procese. Todėl, esant PVMĮ nustatytoms sąlygoms, ji turi teisę į pirkimo PVM atskaitą. Išregistravimas iš PVM mokėtojų registro šiuo etapu paneigtų PVM neutralumo principą ir sukurtų pareiškėjai nepagrįstą mokesstinę naštą. Paslaugų įsigijimas, apskaitos palaikymas yra būtini bankroto procedūrai užbaigti ir tiesiogiai susiję su apmokestinamojo asmens veikla, todėl tokia veikla negali būti vertinama kaip nevykdoma. Be to, išregistravimas iš PVM mokėtojų registro sukelia reikšmingas teisinės ir finansines pasekmes, įskaitant pareigą tikslinti PVM atskaitą bei galimą prievolę grąžinti į biudžetą anksčiau teisėtai atskaitytą pirkimo PVM. Kadangi pareiškėja bankroto proceso metu toliau įsigyja PVM apmokestinamas paslaugas, jos išregistravimas neatitiktų proporcingumo principo. Esant poreikiui ateityje deklaruoti PVM ar sudaryti apmokestinamus sandorius, mokesčių administratorius neišvengiamai turėtų spręsti dėl pakartotinės registracijos PVM mokėtoja, kas lemtų perteklinį ir nepagrįstą administracinį procesą.

Viešojo administravimo subjektas, priimdamas sprendimą išregistruoti apmokestinamąjį asmenį iš PVM mokėtojų registro, privalo individualiai įvertinti visas reikšmingas faktines aplinkybes, įskaitant tai, ar asmuo faktiškai vykdo su veikla susijusius sandorius, įsigyja PVM objektu laikomas paslaugas ir vykdo įstatymines pareigas. To nepadarius ir apsiribojus formaliu konstatavimu, kad ekonominė veikla nevykdoma, Sprendimas laikytinas nemotyvuotu ir neatitinkančiu VAI reikalavimų, todėl yra neteisėtas ir naikintinas.

Pareiškėja pateikė prašymą skundą nagrinėti remiantis skunde pateiktais paaiškinimais ir argumentais, pareiškėjai ir jos atstovui nedalyvaujant.

Inspekcija pateikė atsiliepimą į pareiškėjos skundą, su skundu nesutinka ir prašo jo netenkinti.

Atsakovė atsiliepime paaiškina, kad vadovaudamasi PVMĮ 75 straipsnio 4 dalies reikalavimais (PVM mokėtojas nevykdo ekonominės veiklos, neįsigyja prekių iš kitų Europos Sąjungos valstybių narių) ir 88 straipsnio 1 dalimi, priėmė Sprendimą išregistruoti pareiškėją iš PVM mokėtojų registro (automatinis išregistravimas). Atsakovė cituoja PVMĮ 2 straipsnio 8 punktą, 75 straipsnio 4 dalį, 88 straipsnio 1 ir 2 dalis; Inspekcijos viršininko 2002 m. birželio 26 d. įsakymu Nr. 178 patvirtintų Įregistravimo pridėtinės vertės mokesčio mokėtojais ir (ar) pridėtinės vertės mokesčio mokėtojais, taikančiais smulkiojo verslo schemą Lietuvoje /išregistravimo iš pridėtinės vertės mokesčio mokėtojų ir (ar) pridėtinės vertės mokesčio mokėtojų, taikančių smulkiojo verslo schemą Lietuvoje, ir Pridėtinės vertės mokesčio mokėtojo registravimą patvirtinančio sertifikato išdavimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 33.2 ir 33.5 papunkčiais, 28 punktu.

Inspekcija, vertindama pareiškėjos veiklą, nustatė, kad Bendrovė keturis mokestinius laikotarpius (2025 m. rugsėjo 1 d. – 2025 m. rugsėjo 30 d., 2025 m. spalio 1 d. – 2025 m. spalio 31 d.; 2025 m. lapkričio 1 d. – 2025 m. lapkričio 30 d. ir 2025 m. gruodžio 1 d. – 2025 m. gruodžio 31 d.) iš eilės PVM deklaracijose deklaravo tik grąžintiną PVM sumą ir nedeklaravo prekių tiekimo ar paslaugų teikimo, ar prekių įsigijimų iš kitų valstybių narių ir (ar) paslaugų įsigijimų iš užsienio valstybių. 2026 m. sausio 20 d. Bendrovei per Mano VMI portalą buvo nusiųstas 2026 m. sausio 20 d. Pranešimas Nr. (17.26-40)RES-13652 dėl galimo išregistravimo iš PVM mokėtojų (toliau – ir Pranešimas) ir paprašyta iki 2026 m. sausio 27 d. pateikti papildomą informaciją apie ekonominės veiklos vykdymą ir / ar pateikti dokumentus apie prekių įsigijimą iš kitų valstybių narių. Pranešimu Bendrovė informuota, kad jei nepateiks šios informacijos, Bendrovė mokesčių administratoriaus iniciatyva bus išregistruota iš PVM mokėtojų. Per Pranešime nustatytą terminą (iki 2026 m. sausio 27 d.) Bendrovė nesureagavo į pranešimą ir nepateikė jokios informacijos ar dokumentų, kurie būtų patvirtinę ekonominės veiklos vykdymą ar prekių įsigijimus iš kitų valstybių narių.

Pagal PVM teisinio reguliavimo esmę ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo suformuotą praktiką, PVM apmokestinimas yra siejamas tik su faktiškai vykdomais tiekimais ir realia ekonomine veikla, o ne subjekto formalia egzistencija. Pareiškėja naudoja PVM atskaitą, tačiau nei po Inspekcijos Pranešimo apie išregistravimą išsiuntimo, nei su skundu nepateikė įrodymų apie vykdomą PVM apmokestinamą veiklą. Teisė į PVM atskaitą – tai PVM mokėtojo teisė iš pardavimo PVM atimti pirkimo ar importo PVM, sumokėtą už prekes ar paslaugas, susijusias su ekonomine veikla. PVM atskaita taikoma prekių tiekimui, paslaugų teikimui bei importui, kurie yra apmokestinami PVM, mažinant į biudžetą mokėtiną sumą arba didinant grąžintiną. Pareiškėja, vykdydama tik pirkimus ir nevykdydama su pirkimais susijusių tiekimų, neturi teisės į PVM atskaitą ir į PVM mokėtojo statuso išsaugojimą. Pareiškėja skunde nepateikė informacijos ir dokumentų įrodančių veiklą, dėl kurios galėtų naudotis PVM atskaita, bei nepaaiškino, kodėl nesureagavo į Inspekcijos Pranešimą dėl galimo išregistravimo iš PVM mokėtojų registro. Būtent dėl šių priežasčių Bendrovė buvo išregistruota iš PVM mokėtojų registro. Pažymi, kad pareiškėja neneigia, jog negauna pajamų iš ekonominės veiklos. Vadovaujantis PVMĮ 75 straipsnio 4 dalimi, 88 straipsnio 1 dalimi, Taisyklių 33 punkto, 33.2 ir 33.5 papunkčių nuostatomis ir atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes, nėra pagrindo teigti, kad Inspekcija neteisingai pritaikė teisės normas bei nepagrįstai išregistravo pareiškėją iš PVM mokėtojų registro.

Inspekcijos atstovas Komisijos posėdžio metu palaikė atsiliepimo argumentus, prašė skundą atmesti.

Skundas tenkintinas iš dalies

Byloje nagrinėjamas ginčas dėl Inspekcijos Sprendimo, kuriuo nuspręsta pareiškėją išregistruoti iš PVM mokėtojų, teisėtumo ir atkurti pareiškėjos registraciją PVM mokėtojų registre.

Remiantis bylos medžiaga, nustatyta, kad Inspekcija 2026 m. sausio 28 d. priėmė Sprendimą, kuriuo, vadovaujantis PVMĮ 75 straipsniu bei atsižvelgiant į tai, kad PVM mokėtojas per nustatytą terminą nepateikė atsakymo į Pranešimą dėl išregistravimo iš pridėtinės vertės mokesčio mokėtojų, nuspręsta nuo 2026 m. sausio 29 d. pareiškėją išregistruoti iš PVM mokėtojų ir pagal PVMĮ 88 straipsnio 1 dalį nurodė per 20 dienų po išregistravimo dienos pateikti Inspekcijai tinkamai užpildytą išregistruojamo (likviduojamo) asmens paskutinio mokestinio laikotarpio Pridėtinės vertės mokesčio

deklaracijos FR0600 formą, patvirtintą Inspekcijos viršininko 2004 m. kovo 1 d. įsakymu Nr. VA-29 „Dėl Pridėtinės vertės mokesčio deklaracijos ir kitų su šiuo mokesčiu susijusių formų bei jų užpildymo taisyklių patvirtinimo“.

Pareiškėja su skundu pateikė Klaipėdos apygardos teismo 2020 m. rugpjūčio 25 d. nutartį civilinėje byloje Nr. B2-571-538/2020, kuria pareiškėjai iškeliamas bankroto byla, bankrutuojančios pareiškėjos nemokumo administratore paskiriama UAB „Baklis“.

Pareiškėja į bylą pateikė pareiškėjos, kaip kliento, sudarytas sutartis dėl paslaugų gavimo: (duomenys neskelbtini) dėl teisinių paslaugų teikimo; (duomenys neskelbtini) sutartį dėl paslaugų teikimo su (duomenys neskelbtini), (duomenys neskelbtini) sutartį (duomenys neskelbtini).

Atsakovė su atsiliepimu pateikė pareiškėjai adresuotą Panevėžio apskrities VMI 2026 m. sausio 20 d. Pranešimą Nr. (17.26-40) RES-13652 dėl išregistravimo iš pridėtinės vertės mokesčių mokėtojų, kuriame pranešama, kad mokesčių administratoriaus duomenimis, pareiškėja nevykdo ekonominės veiklos ir neįsigyja prekių iš kitų valstybių narių ir / arba neįsigyja paslaugų iš užsienio apmokestinamųjų asmenų ar kitoje valstybėje narėje neteikia paslaugų. Prašoma iki 2026 m. sausio 27 d. pateikti papildomą informaciją apie ekonominės veiklos vykdymą ir/ar pateikti dokumentus apie prekių įsigijimą iš kitų valstybių narių. Nurodė, kad jei nepateiks šios informacijos, pareiškėja mokesčių administratoriaus iniciatyva bus išregistruota iš pridėtinės vertės mokesčių mokėtojų. Nurodė pagrindą: PVMĮ 75 straipsnio 4 dalis bei Taisyklių 33 punktas – tris mokestinius laikotarpius iš eilės PVM deklaracijose deklaravo tik grąžintiną PVM sumą ir nedeklaravo prekių tiekimo ar paslaugų teikimo, ar prekių įsigijimo iš kitų valstybių narių ir (ar) paslaugų įsigijimo iš užsienio valstybių. Inspekcija taip pat pateikė šiuos duomenis, iš kuriuose nurodyta: Pranešimas pateiktas portale 2026 m. sausio 20 d., perskaitytas 2026 m. vasario 24 d., įteiktas 2026 m. vasario 24 d.

Atsakovė pateikė pareiškėjos Pridėtinės vertės mokesčio deklaracijas (mokestiniai laikotarpiai: 2025 m. rugsėjo 1 d. – 2025 m. rugsėjo 30 d., 2025 m. spalio 1 d. – 2025 m. spalio 31 d., 2025 m. lapkričio 1 d. – 2025 m. lapkričio 30 d., 2025 m. gruodžio 1 d. – 2025 m. gruodžio 31 d.).

Pareiškėja nesutinka su Inspekcijos 2026 m. sausio 28 d. priimtu Sprendimu, kuriuo nuspręsta pareiškėją išregistruoti iš PVM mokėtojų, ir prašo jį panaikinti.

Ginčo teisiniams santykiams taikytinos PVMĮ, VAI, Taisyklių nuostatos.

PVMĮ nustato apmokestinimą PVM, taip pat apmokestinamųjų asmenų, PVM mokėtojų ir kitų asmenų prievolės, susijusias su šio mokesčio mokėjimu.

Pagal PVMĮ, PVM mokėtojas – asmuo, kuriam pagal šį įstatymą nustatyta prievolė apskaičiuoti ir mokėti PVM ir kuris mokesčio administratoriaus įregistruotas PVM mokėtoju, įskaitant kitaip PVM tikslais registruotus asmenis, išskyrus asmenis, kurie yra registruoti kompensacinio PVM tarifo schemos tikslais (2 straipsnio 29 dalis).

PVMĮ 2 straipsnio 8 dalyje ekonominė veikla apibrėžiama kaip veikla (įskaitant gamybą, prekybą, paslaugų teikimą, žemės ūkio veiklą, žuvininkystę, kasybą, profesinę veiklą, naudojimąsi turto ir (arba) turtinių teisių turėjimu), kurią vykdant siekiama gauti bet kokių pajamų (neatsižvelgiant į tai, ar ją vykdant siekiama gauti pelno), išskyrus: 1) darbo veiklą, kaip ji apibrėžta šio straipsnio 7 dalyje; 2) valstybės ir savivaldybių veiklą, kaip ji apibrėžta šio straipsnio 38 dalyje, net jeigu už tokią veiklą mokami mokesčiai ar rinkliavos.

PVMĮ 75 straipsnyje reglamentuojamas PVM mokėtojo išregistravimas. Pagal šį straipsnį, jeigu asmuo yra registruotas PVM mokėtoju tik prekių tiekimo ir (arba) paslaugų teikimo arba prekių įsigijimo iš kitų valstybių narių tikslais, jis turi teisę pateikti prašymą išregistruoti jį iš PVM mokėtojų arba gali būti iš jų išregistruotas mokesčio administratoriaus iniciatyva, jeigu, jam nesant PVM mokėtoju, nebūtų atsiradusi prievolė juo įsiregistruoti pagal šio įstatymo 71 ar 71¹ straipsnį (1 dalis). Jeigu asmuo yra registruotas PVM mokėtoju paslaugų įsigijimo iš užsienio valstybių ir (arba) paslaugų teikimo kitose valstybėse narėse tikslais pagal šio įstatymo 71¹ straipsnį ir, jam nesant PVM mokėtoju, nebūtų atsiradusi prievolė juo įsiregistruoti prekių tiekimo ir (arba) paslaugų teikimo arba prekių įsigijimo iš kitų valstybių narių tikslais pagal šio įstatymo 71 ar 71¹ straipsnį, jis turi teisę pateikti prašymą išregistruoti jį iš PVM mokėtojų, jeigu praėjusiais ir (arba) einamaisiais kalendoriniais metais jis neįsigijo paslaugų iš užsienio valstybių ir (arba) neteikė paslaugų kitose valstybėse narėse, išskyrus atvejus, kai asmuo likviduojamas (2 dalis). Jeigu asmuo įsiregistravo

PVM mokėtojų savanoriškai pagal šio įstatymo 72 straipsnio 2 dalį, jis negali būti išregistruotas iš PVM mokėtojų nepaėjęs 24 kalendoriniams mėnesiams nuo jo įregistravimo, išskyrus atvejus, kai asmuo likviduojamas (3 dalis). Mokesčio administratoriaus iniciatyva iš PVM mokėtojų gali būti išregistruojami PVM mokėtojai, kurie, mokesčio administratoriaus duomenimis, nevykdo ekonominės veiklos ar neįsigyja prekių iš kitų valstybių narių, paslaugų iš užsienio valstybių ir (arba) neteikia paslaugų kitose valstybėse narėse (4 dalis).

Taisyklės nustato, be kita ko, juridinių asmenų, išregistravimo iš PVM mokėtojų ir (ar) PVM mokėtojų, taikančių smulkiojo verslininko schemą (toliau – SVS) Lietuvoje, tvarką (1 punktas). Informacija apie priimtą Sprendimą, Sprendimą FR0518, kuriuo išregistruojama iš PVM mokėtojų, ir Pranešimas, taip pat visa kita informacija apie registravimą PVM mokėtoju/PVM mokėtoju, taikančiu SVS Lietuvoje, ir (ar) išregistravimą iš PVM mokėtojų ir (ar) PVM mokėtojų, taikančių SVS Lietuvoje, ir (ar) registrinių duomenų keitimą yra pateikiama per Mano VMI (28 punktas).

Išregistravimas iš PVM mokėtojų ar PVM mokėtojų, taikančių SVS Lietuvoje reglamentuotas Taisyklių V skyriuje. Šio skyriaus 33 punkte nustatyta, kad mokesčių administratoriaus iniciatyva, prieš tai įvertinus PVM mokėtojų ekonominės veiklos pobūdį (mokesčių administratorius privalo kiekvieną kartą prieš priimdamas sprendimą, įvertinti mokesčių mokėtojo ekonominę veiklą, kaip ji suprantama pagal PVMĮ 2 straipsnio 8 dalį), PVM mokėtojai gali būti išregistruojami iš PVM mokėtojų, kai nevykdo ekonominės veiklos ir (ar) neįsigyja prekių iš kitų valstybių narių, ir (ar) neįsigyja iš užsienio valstybių apmokestinamųjų asmenų šalies teritorijoje teikiamų paslaugų, ir (ar) neteikia paslaugų, kurių teikimo vieta, remiantis paslaugų teikimo vietos nustatymo kriterijais (pagal nuostatas, iš esmės tolygias PVMĮ 13 straipsnio 2 dalies 1 punkto nuostatoms), yra kita Europos Sąjungos valstybė narė. Išvada turi būti pagrįsta mokesčių administratoriaus surinktų įrodymų visuma ir jų pakankumas yra vertinamas kiekvienoje konkrečioje situacijoje, remiantis turimais duomenimis: <...> 33.2. tris mokesčius laikotarpius iš eilės PVM deklaracijose, kai mokesstinis laikotarpis yra mėnuo, o tais atvejais, kai mokesstinis laikotarpis yra ketvirtis arba pusmetis – vienoje PVM deklaracijoje, deklaravo tik grąžintą PVM sumą ir nedeclaravo prekių tiekimo ar paslaugų teikimo, ar prekių įsigijimų iš kitų valstybių narių ir (ar) paslaugų įsigijimų iš užsienio valstybių, taip pat nėra informacijos, kad buvo įsigyjamas (statomas) ilgalaikis turtas ar įsigyjamos prekės (paslaugos), skirtos ekonominei veiklai vykdyti; <...> 33.5. per Pranešime dėl išregistravimo iš PVM mokėtojų nurodytą terminą nepateikė papildomų duomenų ir (ar) dokumentų, ir (ar) informacijos ir (ar) neatsiliepė į mokesčių administratoriaus prašymą pateikti paaiškinimus apie vykdomą ekonominę veiklą; <...>

Taisyklių 40 punkte nustatyta, kad mokesčių administratorius, nustatęs ir įvertinęs aplinkybes, nurodytas Taisyklių 33.1–33.4 papunkčiuose, Taisyklių 28 punkte nustatyto būdu informuoja PVM mokėtoją apie numatomą išregistravimą mokesčių administratoriaus iniciatyva. <...> Jeigu PVM mokėtojas per Pranešime nurodytą terminą nepateikia papildomos informacijos ir negalima nustatyti, ar jis vykdo ekonominę veiklą, jis išregistruojamas iš PVM mokėtojų. Pagal Taisyklių 41 punktą, mokesčių administratorius, nustatęs ir įvertinęs aplinkybes, nurodytas Taisyklių 33.5–33.13 papunkčiuose, be išankstinio įspėjimo priima Sprendimą FR0518, kuriuo mokesčių mokėtojas išregistruojamas iš PVM mokėtojų, ir Taisyklių 28 punkte nustatyto būdu apie tai informuoja mokesčių mokėtoją. Mokesčių administratorius, nustatęs ir įvertinęs aplinkybes, kad PVM mokėtojas nevykdo ekonominės veiklos (tais atvejais, kurie nurodyti šių Taisyklių 33.1–33.4 papunkčiuose) ir jo atžvilgiu nėra inicijuota išregistravimo iš PVM mokėtojų procedūra, Sprendimą FR0518, kuriuo mokesčių mokėtojas išregistruojamas iš PVM mokėtojų, priima be išankstinio įspėjimo (42 punktas).

Taigi, pagal aptartas teisės aktų nuostatas, PVM mokėtojai gali būti išregistruojami iš PVM mokėtojų mokesčių administratoriaus iniciatyva, kai jie nevykdo ekonominės veiklos ar neįsigyja prekių iš kitų valstybių narių, paslaugų iš užsienio valstybių ir (arba) neteikia paslaugų kitose valstybėse narėse, tačiau mokesčių administratoriaus išvada turi būti pagrįsta jo surinktų įrodymų visuma.

Pareiškėja skunde Komisijai argumentuoja tuo, kad Sprendimas yra formalus ir deklaratyvus, nes jame neatskleidžiama, kokiais konkrečiais duomenimis grindžiama išvada apie ekonominės veiklos nevykdymą; jis nėra pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais), jame nepateikta individuali

ir pakankama argumentacija, todėl jis neatitinka teisėtumo ir įstatymo viršenybės principų. Mano, kad šie trūkumai laikytini esminiais, nes jie neleidžia pareiškėjai suprasti, koku faktiniu ir teisiniu pagrindu ji išregistruota iš PVM mokėtojų registro.

Inspekcijos priimtas ginčijamas Sprendimas yra laikytinas administraciniu sprendimu, kaip tai apibrėžta VAI 2 straipsnio 5 dalyje, t. y. administracinis sprendimas yra teisės aktų reglamentuotu būdu ir (ar) forma išreikšta vienkartinė viešojo administravimo subjekto valia dėl teisės taikymo, privaloma ir skirta konkrečiam asmeniui ar individualiai apibrėžtai asmenų grupei.

Komisijai vertinant Sprendimo teisėtumą, vertinama jo atitiktis administracinio sprendimo turiniui keliamiems reikalavimams, kurie nustatyti VAI 10 straipsnyje. Pagal VAI 10 straipsnio 5 dalį, administraciniame sprendime turi būti nurodyta: 1) administracinį sprendimą priėmusio viešojo administravimo subjekto pavadinimas; 2) administracinio sprendimo data; 3) administraciniam sprendimui suteiktas registracijos numeris; 4) atliekamas tvarkomasis veiksmas arba asmenims nustatytos teisės ir (ar) pareigos; 5) administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės; 6) administracinio sprendimo motyvai; 7) administracinio sprendimo apskundimo tvarka, nurodant konkrečią skundą nagrinėjančią instituciją ar įstaigą, skundo padavimo terminą ir teisės aktą, reglamentuojantį apskundimo tvarką; 8) administracinį sprendimą priėmusio asmens vardas, pavardė ir pareigos. Administracinis sprendimas turi būti pasirašytas jį priėmusio pareigūno, valstybės tarnautojo, kito įstatymų nustatytą specialų statusą turinčio fizinio asmens arba viešojo administravimo subjekto vadovo, jo pavaduotojo ar įgalioto asmens. Kai administracinis sprendimas priimamas naudojantis valstybės informacinėmis sistemomis, sprendimo pasirašymui prilyginamas patvirtinimas (autorizavimas) valstybės informacinėje sistemoje (6 dalis).

LVAT yra pažymėjęs, kad individualiame administraciniame akte turi būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi priimdamas administracinį aktą; motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų, kad jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus (LVAT 2022 m. rugpjūčio 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-367-502/2022; 2014 m. gruodžio 18 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁸²²-1440/2014; 2012 m. sausio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁷⁵⁶-35/2012, kt.). Kiekvienu konkrečiu atveju, vertinant individualaus administracinio akto teisėtumą VAI 10 straipsnio taikymo aspektu, turi būti atsižvelgiama ir į tuos teisės aktus, kurie reguliuoja konkretų teisinį santykį, t. y. turi būti įvertinama, kokie ir kokia apimtimi yra teisiškai reikšmingi faktai bei kokios konkrečios materialiosios teisės normos asmeniui gali sudaryti atitinkamas prielaidas bei sąlygas, kad būtų sukurtos, panaikintos ar pakeistos asmens subjektinės teisės tam tikruose teisiniuose santykiuose (LVAT 2011 m. birželio 27 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-336/2011; 2015 m. birželio 1 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-1234-520/2015). Viešojo administravimo subjektas, priėmęs neigiamas pasekmes sukeliantį sprendimą, turi pareigą jį pagrįsti tiek teisiniais, tiek faktiniais argumentais, t. y. nurodyti priežastis, lėmusias neigiamo sprendimo priėmimą (žr., pvz., LVAT 2013 m. balandžio 22 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁶⁰²-658/2013).

Apibendrinant nurodytą VAI reglamentavimą ir teismų praktiką, institucijos sprendime turi būti nurodyti visi tokį sprendimą lėmę motyvai, teisinis ir faktinis pagrindas. Sprendimas, kuriame nenurodomi išsamūs tokį sprendimą lėmę pagrindai ir motyvai, laikytinas neatitinkančiu imperatyvių VAI 10 straipsnio 5 dalies 5 ir 6 punktuose nustatytų reikalavimų.

Nagrinėjamu atveju Inspekcija Sprendimą išregistruoti pareiškėją iš PVM mokėtojų grindžia PVMĮ 75 straipsniu ir tuo pagrindu, kad PVM mokėtojas per nustatytą terminą nepateikė atsakymo į Pranešimą dėl išregistravimo iš PVM mokėtojų. Sprendime nurodytas teisinis pagrindas – PVMĮ 75 straipsnis, nenurodant konkrečios jo dalies. Komisijos vertinimu, šiuo atveju Sprendime nėra nurodyto pakankamo teisinio pagrindo, t. y. Sprendime remiamasi tik netikslia nuoroda į PVMĮ 75 straipsnį, nors nagrinėjama situacija reikalauja tikslinti tai, nurodant PVMĮ konkrečią dalį. Be to, jei priimant Sprendimą remiamasi atitinkamomis Taisyklių nuostatomis, kaip kad nurodoma

atsiliepime, šios Taisyklių nuostatos turi būti nurodomos Sprendime. Inspekcija Sprendime nurodė vienintelį faktinį pagrindą – tai, kad pareiškėja per nustatytą terminą nepateikė atsakymo į Pranešimą dėl išregistravimo iš PVM mokėtojų. Vis dėl to, kaip galima daryti išvadą iš atsiliepimo turinio, Sprendime nurodytas faktinis pagrindas šiuo atveju nėra aiškus ir pakankamas. Atsakovė atsiliepime nurodė gerokai daugiau Sprendimo priėmimui įtakos turėjusių faktinių duomenų, t. y. aplinkybes, kad Bendrovė keturis mokestinius laikotarpius iš eilės PVM deklaracijose deklaravo tik grąžintiną PVM sumą ir nedeklaravo prekių tiekimo ar paslaugų teikimo, ar prekių įsigijimų iš kitų valstybių narių ir (ar) paslaugų įsigijimų iš užsienio valstybių. Šios aplinkybės turi įtakos Sprendimo priėmimui ir jo pagrįstumui, tačiau jos nėra nurodytos pačiame Sprendime. Komisija taip pat pažymi ir tai, kad šiuo atveju Sprendime nurodytas faktinis pagrindas – PVM mokėtojas per nustatytą terminą nepateikė atsakymo į Pranešimą dėl išregistravimo iš PVM mokėtojų, nėra pakankamas priimti sprendimą dėl PVM mokėtojo išregistravimo iš PVM mokėtojų, nes pagrindas tokiam sprendimui priimti yra mokesčių administratoriaus išvada, pagrįsta jo surinktų įrodymų visuma, kad toks PVM mokėtojas nevykdo ekonominės veiklos ar neišgyja prekių iš kitų valstybių narių, paslaugų iš užsienio valstybių ir (arba) neteikia paslaugų kitose valstybėse narėse. Komisijos vertinimu, ta aplinkybė, kad pareiškėjas nepateikė atsakymo į Pranešimą, Inspekcijos turi būti vertinama kitų surinktų įrodymų visumoje ir tai neatleidžia atsakovės nuo pareigos pagrįsti nustatytą išregistravimo iš PVM mokėtojų pagrindą pagal PVMĮ 75 straipsnį. Tuo tarpu Inspekcijos Sprendime nėra išdėstyta jokių faktinių aplinkybių, susijusių su pareiškėjos ekonominės veiklos nevykdymu ar prekių / paslaugų įsigijimu / teikimu kitose valstybėse narėse.

Taigi, nagrinėjamu atveju, Sprendime nesant pakankamų faktinių ir teisinių pagrindų, būtinų administraciniam sprendimui, nėra aiški Sprendimo individuali argumentacija, kuri nėra žinoma ir asmeniui, kurio atžvilgiu jis priimamas, tai patvirtina ir pareiškėjos skunde nurodyti argumentai. Įvertinus ginčijamo Sprendimo turinį, Komisija sprendžia, kad jis neatitinka VAI 10 straipsnio 5 dalyje administraciniam sprendimui keliamų reikalavimų, nes jame nepateiktas administracinio sprendimo priėmimo aiškus teisinis ir faktinis pagrindas, kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės ir išsamūs motyvai (5, 6 punktai), taipogi ir administracinį sprendimą priėmusio asmens vardas, pavardė ir pareigos (8 punktas). Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, Inspekcijos Sprendimas naikintinas. Pažymėtina, kad sprendimas, kuriuo panaikintas viešojo administravimo subjekto priimtas aktas dėl to, jog jame neaiškūs jo priėmimo motyvai ar netinkamai nurodytas teisinis pagrindas, nereiškia, kad viešojo administravimo subjektas yra įpareigojamas priimti priešingą sprendimą – šiuo atveju viešojo administravimo subjektas gali priimti bet kokią sprendimą (ir tokį patį, koks buvo priimtas anksčiau), tačiau jame turi būti aiškiai nurodyti tokio sprendimo priėmimo pagrindai ir motyvai (žr., pvz., LVAT 2014 m. vasario 4 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A602-120/2014).

Pareiškėja skundu taip pat prašo Komisijos atkurti pareiškėjos registraciją PVM mokėtojų registre. Dėl šio pareiškėjos skundo reikalavimo pažymėtina, kad Komisija neatlieka viešojo administravimo funkcijų ir negali priimti sprendimų, kuriuos turi teisę priimti būtent viešojo administravimo subjektas teisės aktais nustatytos kompetencijos ribose. Komisija negali perimti atsakovei suteiktos diskrecijos, todėl šis pareiškėjos skundo reikalavimas negali būti tenkinamas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktais ir 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a :

Pareiškėjos BUAB „Hidrostatyba“, atstovaujamos nemokumo administratoriaus UAB „Baklis“, skundą tenkinti iš dalies.

Panaikinti atsakovės Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2026 m. sausio 28 d. sprendimą Nr. (17.26-40) RES-20004 dėl išregistravimo / neišregistravimo iš pridėtinės vertės mokesčio mokėtojų / pridėtinės vertės mokesčio mokėtojų, taikančių smulkiojo verslo schemą Lietuvoje FR0518.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys turi teisę apskųsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatyme nustatyta tvarka.

Komisijos posėdžio pirmininkė

Ingrida Sabaliauskienė

Komisijos nariai

Žydrūnas Plytnikas

Asta Povilonienė